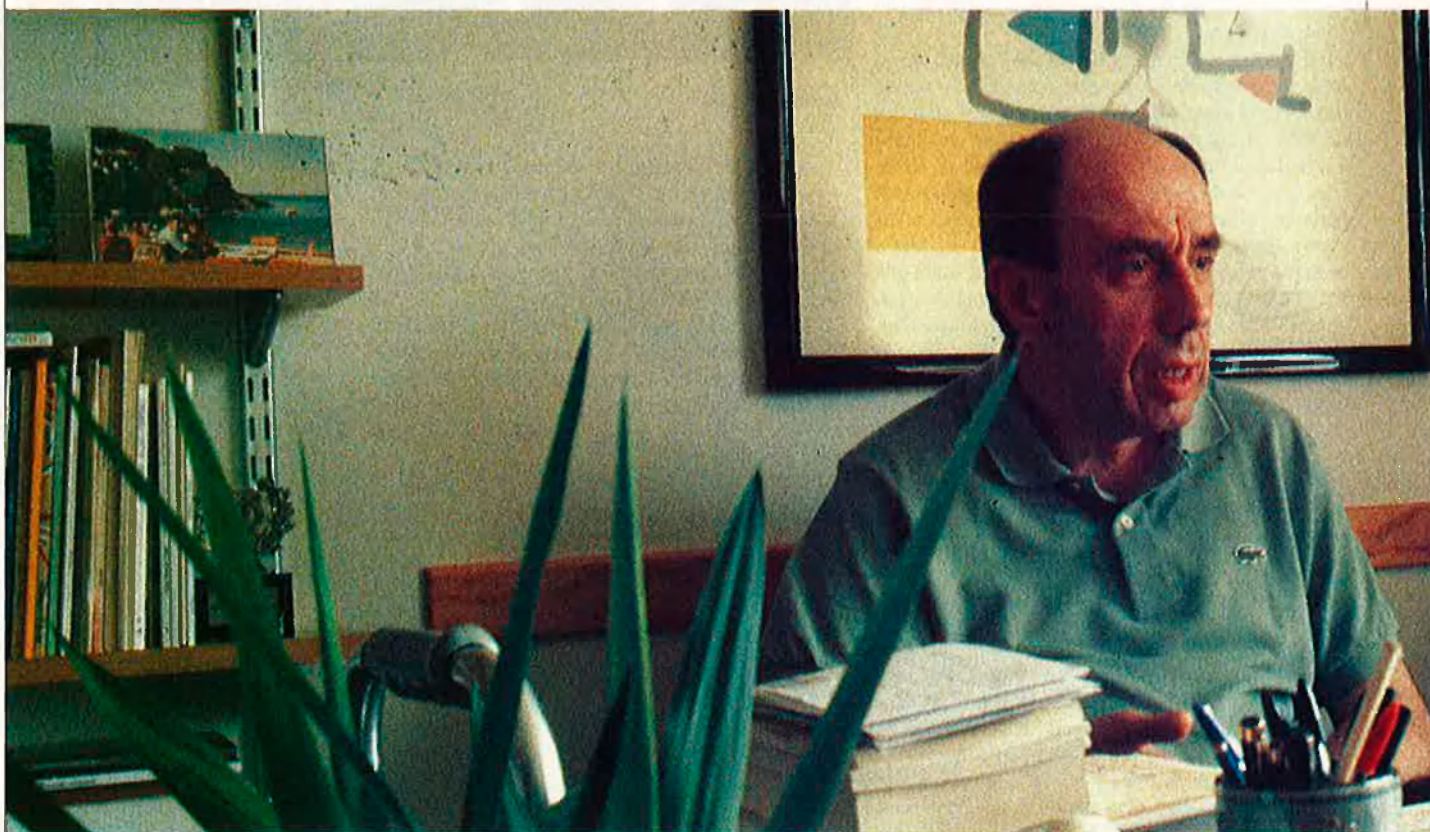

Entrevista a Miquel Martí i Pol, Premi d'Honor de les Lletres Catalanes

“L'essencial es diu amb senzillesa”

Miquel Martí i Pol és abans que res una persona humil, honesta i fidel a les seves idees i a la seva classe social. Rebre el màxim guardó a què pot aspirar avui un escriptor català no ha canviat gens l'actitud del poeta de Roda de Ter.

"Sóc d'un poble petit, fill d'una família treballadora i la meua classe social és la classe obrera."

D UMBERT

Enfrontar-se a la idea d'una entrevista amb Miquel Martí i Pol és una il·lusió que, així que t'acostes a Roda de Ter, es va disfressant de repte insòlit. Allò que havies imaginat mil vegades és a punt de fer-se realitat i un neguit especial t'envaeix totalment.

Robar una hora de tarda i de silenci al poeta fa una mica de respecte. Però, quan li dones la mà, et rep amb un somriure i amb una tranquil·litat que tot ho esvaeixen. I ja tens una altra cosa a agrair-li.

En un terreny tan ingràt, a voltes, com és la poesia, saber fer un lloc a la

pròpia veu és quasi com guanyar una batalla en una guerra on les paraules ho són tot. I només una actitud vital com la de Miquel Martí i Pol podia aconseguir, per primera vegada en molt de temps, la unanimitat d'Òmnium Cultural a l'hora d'atorgar el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes.

—¿Se l'esperava, aquest premi?

—No, ha estat una gran sorpresa. Dilluns a la tarda, jo era tot sol a casa quan va començar a sonar el telèfon. Com sempre, quan estic sol, el contestador automàtic estava connectat. Vaig sentir una veu que em comunicava la notícia; al cap d'una estona, algú que em felicitava; més tard, un periodista. Vaig assa-

bentar-me'n d'una manera molt freda, molt poc sentimental.

—Però... ¿va estar content?

—Sí, molt. És una gran satisfacció, però crec que hi ha altres persones que se'l mereixen molt més que jo...

—¿Per exemple?

—¡No, no!

—Vostè va començar a escriure de molt jove.

—Sí, vaig començar quan encara estudiava; devia tenir uns dotze o tretze anys. Els primers poemes, els vaig escriure en castellà, que era la llengua que havia après a l'escola. Però als quinze anys, i gràcies a les recomanacions de dos grans amics, Josep Clarà, un poeta

de Roda de Ter, i Josep Miquel Macaya, que em van fer entendre que, si no canviava de llengua, no faria res de bo, vaig començar a escriure en català. Dels poemes escrits en espanyol prefereixo no recordar-me'n.

—Vostè va ser un dels màxims exponents de l'anomenada poesia social. ¿Quin sentit té avui la literatura de compromís?

—Durant els anys seixanta la poesia social tenia un sentit, ja que la situació del país ens obligava a tenir consciència política i poètica. A través de la poesia, a més,

—Avui dia aquesta actitud no sovinteja gaire...

—El que facin els altres no em preocupa. Entenc que, a algú altre, li pugui fer il·lusió ascendir, triomfar, però jo particularment en l'únic terreny que vull triomfar és en el de la poesia. Com més gent em llegeixi, millor. En aquest sentit, sí que m'agrada estar amunt, al més amunt possible; però no deixaré mai de ser del meu poble ni de la meua classe social.

—Així, doncs, deu estar satisfet, ja que al reconeixement dels lectors cal

que vaig publicar a Llibres del Mall es van vendre, però també és cert que Ramon Pinyol, Xavier Bru de Sala i tots els altres que estaven darrere l'editorial van posar molta il·lusió en aquell projecte. Sense ells avui jo potser no seria res. I el mateix que van fer per la meua obra ho feren amb molts altres poetes.

—De les amistats d'aquella època, ¿quines recorda amb especial estima?

—En Pere Quart, en Joan Vinyoli. Ens vam escriure i veure molt i a més a més era una gent amb una gran dimensió

es podien dir coses que no podien dir-se d'una altra manera. Això encara em feia sentir més conscient de la meua responsabilitat. D'una altra banda, tota poesia ha d'incidir en la societat per fer-la bullir.

—Vostè viu aquest compromís en la seva pròpia pell. Almenys aquesta és la imatge que la gent té de vostè, la d'un home de vida senzilla, arrelat al seu poble, a les seves idees...

—Hi ha tres coses fonamentals. Primer, que sóc fill d'un poble, un poble petit. Segon, sóc d'una família de treballadors i la meua classe social és la classe obrera. Tercer, no vull deixar de pertànyer a aquesta classe de cap de les maneres.

afegir ara aquest premi que és el màxim reconeixement que un escriptor català pot tenir.

—Això demostra, justament, que no cal obrir-se camí a cops de colze.

—Un poeta reconegut com vostè, ¿pot viure de la poesia?

—No, no.

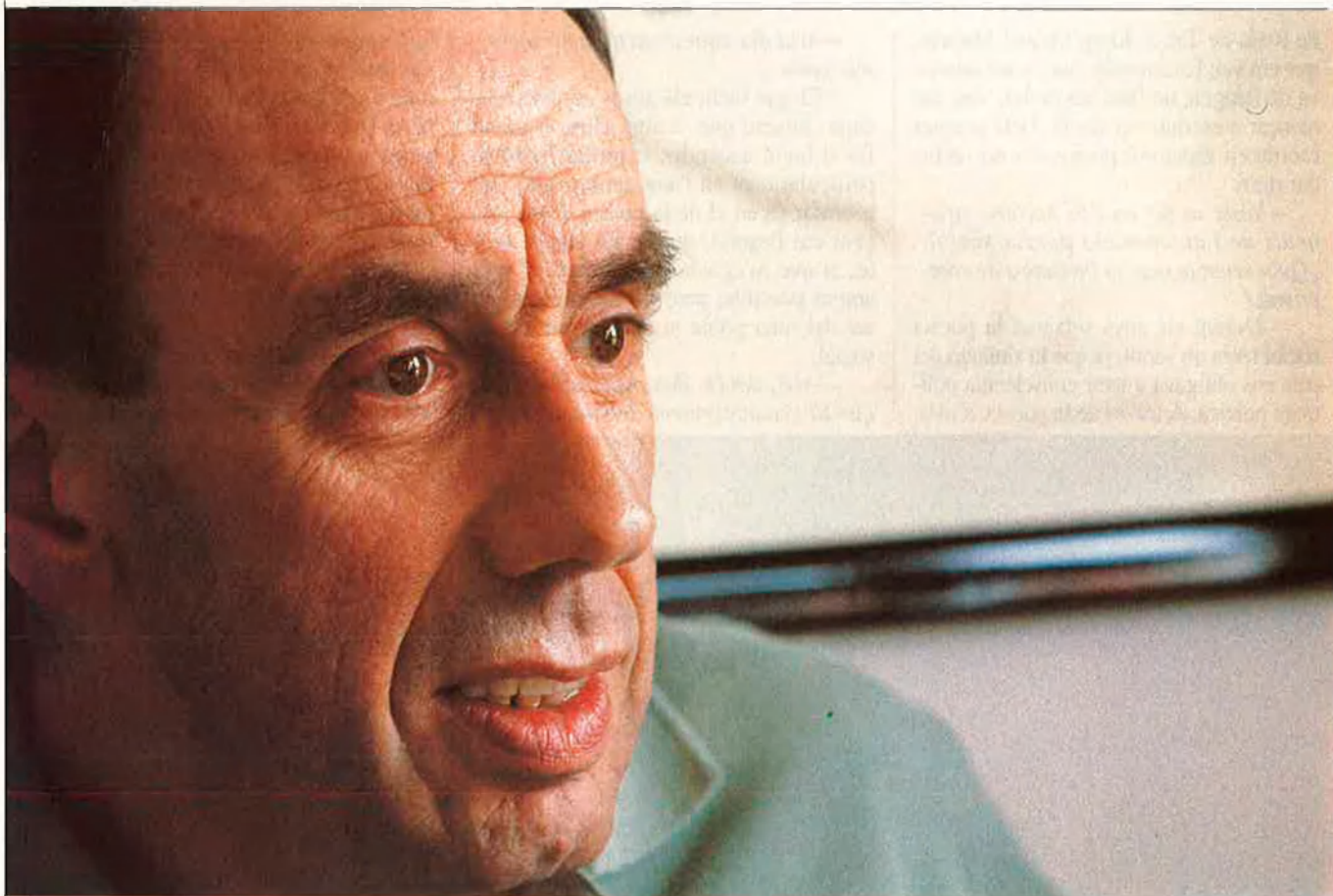
—Vostè no ha estat de gaire sort amb els editors. Si pensem que alguns dels seus llibres de poesia han tingut un èxit de vendes molt notable, ¿no creu que samb algun altre editor li hauria anat millor econòmicament?

—Potser sí. De fet ara començo a rebre liquidacions pels drets d'autor d'una manera regular. És cert que els llibres

humana, tant en el terreny literari com moral. Coincidíem en la mateixa manera de veure les coses, teníem una mateixa concepció política i una manera molt semblant de dir les coses en poesia. En el camp polític, en Pere Quart potser era més llançat, més radical.

—¿Què pensa de la comparança que s'ha fet entre Miquel Martí i Pol i Miquel Hernández pel seu realisme crític, expressat en uns versos tan senzills i alhora amb tant d'impacte?

—Fins avui no havia llegit mai aquesta comparança. Sincerament, me'n sento molt orgullós, perquè és un poeta que m'agrada molt. M'agraden la seva obra i la seva vida i m'agrada com a persona.

"El que facin els altres no em preocupa".

D. UMBERT

—*¿Quins són els seus poetes de capçalera?*

—Entre els catalans, sobretot Joan Vinyoli, Gabriel Ferrater i alguna cosa de Joan Oliver i de Salvador Espriu.

—*¿I en prosa?*

—Abans no en llegia gaire, però últimament en lleixo bastant. Ara segueixo molt la narrativa jove: Quim Monzó, Sergi Pàmies, Ramon Solsona, Jesús Moncada, Emili Teixidor... Em moc en aquest àmbit, més o menys.

—*¿Quins poetes estrangers li agraden més?*

—Aquí em solc quedar amb gent del segle passat: Kavafis, Apollinaire, Bodelaire...

—*¿No li agrada Neruda?*

—Té una poesia massa desbordant. A mi em cau a sobre, és massa poesia per a un home com jo. Els poemes de dos-cents versos em fan por. M'agrada molt més la concisió perquè et manté més tens.

—*Un poeta d'ofici, com vostè, ¿creu que la senzillesa és un aprenentatge?*

—Per mi sí, és una manera d'arribar a ser millor. Una vegada vaig escriure un

vers que diu: "l'essencial es diu amb senzillesa". Penso que això és bàsic.

—*La seva malaltia ¿en quina mesura ha afectat la seva relació amb la gent del poble?*

—Com que jo no puc sortir, el poble és una cosa que queda, com si diguéssim, lluny. Si alguna vegada la meva dona i jo sortim a fer un volt pel poble, em quedo parat dels canvis que es produeixen, aquella casa...

—*¿Què fa un poeta com Martí i Pol al llarg d'un dia a Roda de Ter?*

—Potser faria moltes coses, però la meva situació no m'ho permet. La meva vida comença a les nou del matí, quan la Montserrat, la meva dona, em porta l'esmorzar al llit, perquè els meus moviments són molt lents. Després vaig a afaitar-me i faig una mica de gimnàstica, la que puc; això em duu unes dues hores, temps que també aprofito per escoltar música clàssica, que m'agrada molt. A quarts d'onze lleixo els diaris fins a les dues, que es quan dinem. A quarts de quatre m'assec aquí, a l'estudi, lleixo i escric fins a quarts de nou; llavors sopem i alguna vegada mirem la televi-

sió, però molt de tant en tant perquè no m'agrada gaire. I a les onze ens n'anem al llit.

—*¿Té molts amics que no coneix, entre els lectors?*

—Això sí, a més aquí ve gent de fora força sovint, m'escriuen... És com dir que si Miquel Martí i Pol no va al món, el món ve a Martí i Pol.

—*¿Continuarà les seves memòries?*

—De moment, no. Volia continuar-les, però quan les vaig llegir, un cop publicades, l'*Obertura catalana* i la *Defensa siciliana*, no em van agradar. Eren massa plenes de falles, em vaig deixar endur massa per un impuls, com si es tractés de poesia. No ho vaig collar prou.

Quan t'acomiades del poeta que, amb seixanta-dos anys ja en fa vint que conviu amb l'esclerosi múltiple, t'oblides absolutament que aquest home del poble es trobi "a la tarda de la seva vida". Són quarts de nou, i el sol a punt de colgar-se. Amb el cotxe enfilat cap a Barcelona, tens aquella rara sensació d'haver viscut un dels moments més entranyables de la teva vida. I això no passa cada dia.

Joan Marí